

Београд
Број 04-34/61-3
Датум 16-12-2021

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА**

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Име кандидата	Татјана Каравелић
Уметничка област	Примењене уметности и дизајн, Примењено вајарство
Име ментора	Горан Чпајак, ред. проф. ФПУ у Београду
Назив уметничког пројекта	„ПОЛИХРОМИЈА У КАМЕНУ, изложба скулптура“
Комисија за писање извештаја	1. Горан Чпајак, ред. проф. ФПУ у Београду 2. др ум. Јулијана Протић, ванр. проф. ФПУ у Београду 3. мр Мирослав Лазовић, ред. проф. ФПУ у Београду 4. мр Десимир Денић, ред. проф. ФПУ у Београду 5. мр Миодраг Млађовић, ред. проф. ФЛУ у Београду
Датум седнице Наставно уметничко научног већа на којој је именована Комисија	Седница Наставно-уметничко-научног већа Факултета примењених уметности у Београду, одржана 13.10.2021. године
Број одлуке о именовању Комисије	03-13/88-12/5

2.Биографија кандидата

Име презиме	Татјана Каравелић
Место и датум рођења	Ужице, 1991.
Адреса	
Телефон	
<i>E-mail</i> адреса	tatjana.karavelic@hotmail.com

Татјана Каравелић је рођена 1991. године у Ужицу.

Факултет примењених уметности у Београду уписала је 2010. године. 2012. године била је републички стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

У периоду од 2011. до 2013. године обављала је функцију председника Студентског парламента Факултета примењених уметности.

Диплому примењени уметник на одсеку Примењено вајарство стакла је 2014, а 2015. године завршила је мастер уметничке студије на истом факултету, одбраном мастер рада у области меморијалне скулптуре.

Од 2016. године је у статусу самосталног уметника, члан је УЛУПУДС-а и УЛУС-а.

Награђивана је више пута на нивоу факултета и након студија као самостални уметник на колективним изложбама и конкурсима у области скулптуре.

До сада је реализовала три самосталне изложбе скулптура у камену у Ужицу, Београду и Голупцу. Излагала је на многобројним колективним изложбама у Србији, Црној Гори и Републици Северној Македонији. Била је учесник бројних ликовних колонија и међународних симпозијума. Аутор је око двадесет изведених и постављених скулптурских решења, рељефа, споменика, портрета, скулптура галеријског формата и већих димензија које се налазе у колекцијама и јавним површинама екстеријера и ентеријера у Републици Србији, Црној Гори и Републици Северној Македонији.

Остварила је стручан допринос у неколико пројеката финансираних од стране Републике Србије. Истакла се као аутор и организатор уметничких колонија, као и међународних колективних изложби остварених у сарадњи са Удружењем Камена Колонија - Stone Studio Association.

2017. године уписала је докторске студије на Факултету примењених уметности у Београду, студијски програм – Примењене уметности и дизајн. 2020. године одобрена јој је тема докторског уметничког пројекта „Полихромија у камену, изложба скулптура“.

Од 2017. до 2021. године била је ангажована као сарадник у настави на предметима Вајање - основе и Вајање и ентеријер на основним студијама Факултета примењених уметности у Београду.

3. Детаљна анализа уметничког пројекта кандидата

Докторски уметнички пројекат „Полихромија у камену, изложба скулптура“ је приказан на две самосталне изложбе које су различито конципиране у складу да просторним карактеристикама. Односи се на око двадесет скулптура које визуелно формирају целину у контексту полихромије у камену, од чега је једна скулптура интерактивног карактера.

Пројекат се састоји од практичног и писаног дела. Писани део је организован на 126 страница, укључујући текст и визуелне прилоге. Поред практичног рада, представља анализу и тумачење појма полихромија, кретања истог кроз историју уметности, дефинисање међусобног деловања боје у форми тродимензионалног облика, интерпретацију камена у скулпторским праксама, као и опште познавање геологије, али и могућих деловања природних агенаса на скулптуру примењеног карактера.

Практични део

Практични део пројекта чине скулптуре од камена и то комбинација вишебојних камених материјала у целини скулпторских форми. Полихромне скулптуре нису реализоване осликавањем површина или стапањима индустријских предмета, већ интегрисањем природно разнобојних, претходно обрађених, камених елемената различитих димензија у скулпторске целине. Аналогно чињеници да у природи постоје примери интегрисања и синтетисања другачијих генеза стена у засебну целину – где је резултат полихромија у стенама, односно да је сваки појединачни камен у знаку полихромије, као и да спајања разнородних стена остварују процес интегрисања стена услед природних услова, кандидаткиња је остварила потенцијал да овакав камени склоп постави у хомогене и композитне скулпторске целине, намењене за различите просторе екстеријера и ентеријера. У овом раду је достигнут визуелни склад и повезаност скулпторских целина и различитих бојених материјала. Свака скулптура у камену се разликује по систему надоградње елемената, техничком интегрисању и спајању боја и сви ови сегменти, својим узајамним деловањем, довели су до потпуно другачијег изгледа форми. Основни елемент у појединачној композицији је често већих димензија, тако да не постоји постамент, већ и он чини интегрални део скулптуре. Основна форма има улогу да понесе врховни део моделације, где се комбинују контрасни или топло-хладни односи боја. Кандидаткиња је, углавном, употребила две до три боје које су мера, са скулпторског аспекта, и користила је моделе спајања као што су комплементарни, контрасни и сродни односи боја. Повремено је одређена боја доминанта у целини или визуелно пресеца одређену ситуацију, док је у осталим продукцијама различитост боја у склопу јединства и хармоније.

Потврђена је хипотеза о динамичности форме у скулптури, која је спроведена промишљањем о

деловању односа форме и боје, као и сублимисању органских и неорганских волумена путем смене фактуралних вредности. Сменом фактуралних потенцијала камена постигнути су различити ефекти површина. На појединим деловима скулптуре спроведен је клесарски и брушени третман када је боја материјала сива, пригушена и мат. У у сегментима скулптуре, које имају за циљ да се акцентују, заступљен је третман полирања камена и то је фаза у којој се остварује полихромија – висока политура је резултирала изражајношћу боје у камену.

Писани део

У писаном делу је на функционалан начин успостављена веза науке и уметности, при чему су свеукупне информације утемељиле структурирање уметничког и стваралачког мишљења Татјане Каравелић, у домену примењене скулптуре. Писани део је подељен на 11 поглавља у којима су веома подробно приказана методолошка истраживања и објашњена структура, предмет и циљ пројекта, затим истраживања о појмовном објашњењу, историјском кретању и развоју полихромије, о деловању боје у скулптури, као и о досадашњој употреби камена у истој, као и све у вези са стваралачким процесом, опсервацијом полихромне скулптуре и изложбом скулптура Полихромија у камену. Теоријски оквир се ослања на проучавања геолошких утицаја приликом стварања стена што је објашњено у поглављу о утицају полихромије стена на скулпторски израз.

Истраживачки процес у овом писаном раду, претежно је фокусиран на тумачење полихромије у камену. Историјски преглед полихромије имао је циљ да се додатно објасни појам полихромије кроз примере и различите облике, као и да се евалуирају одређена разумевања у погледу одређених аспеката који су утицали на дејство исте.

Петролошко-минералозна истраживања су обухватала класификацију и регистрацију литолошких типова коришћених стена/камена за скулптуре. Дефинисање петрографског састава узорака уграђених у скулптуре, обухватало је макроскопску опсервацију и минералозко-петрографску анализу узорака оптичком анализом. Испитивања су спроведена у Лабораторији за петрологију Департмана за минералологију, кристалографију, петрологију и геохемију – Рударско геолошког факултета Универзитета у Београду.

4. Оцена остварених резултата

У докторском уметничком пројекту „Полихромија у камену“ конципирање идеје је остварено у домену апстрактних форми у камену. Интерпретација полихромије у камену у овом пројекту је кохерентан однос уметничког реализовања и различитих геолошких деловања, што је кандидаткиње остварила. Процес је водио проблемски приступ према естетским захтевима, техничко-извођачком превазилажењу осмишљених задатака са циљем хеуристике скулпторског израза, што је Татјана Каравелић, више него успешно, савладала у свом практичном делу рада.

Остварен је циљ рада, то је успостављање равнотеже у боји, па чак и јасно надигравање тока форме у скулптури, чиме је постигнута динамичност израза. Боја у форми експлицитно утиче на облик и изглед скулпторске целине, тако да полихромија у скулптури нема само декоративну улогу, већ и функционалну – поседује усаглашеност са формативним изразом у једном медију као што је скулптура.

Скулптуре од камена се углавном изводе путем одузимања камених маса, док се у овом пројекту врши и принцип додавања. Такође, полихромија се не постиже колорисањем површина, како се тумачило у историјском осврту, већ интегрисањем разнобојног камена.

Докторски пројекат подробно објашњава аспекте обликовања камена, као и тумачења полихромије који се прати кроз историју уметности, али је посебан резултат да овај рад истражује даљи развој рада на скулптурама, у вези са темом, и уметничке потенцијале у истом.

5.Критички осврт Комисије

Докторски уметнички пројекат „Полихромија у камену“ чини практично и мисаоно преиспитивање могућности комбинације камених материјала који су другачијих карактеристика, структура и текстура што проузрокује вишебојност у тродимензионалној форми.

Одузимањем и додавањем материјала, што није честа пракса у скулпторском обликовању камена, постигнути су различити склопови полихромне конструкције. Суштина рада представља селектовање стена из природе које се обрађују и обликују према идеји и циљаном ефекту стваралаштва. Интегрисањем камених елемената водило се рачуна о начину спајања и полихромији. Увезивањем форме на местима где су спојеви различитих генеза постигнута је имитација геолошких процеса са људско-уметничког аспекта. Извођење скулптура се вршило тако да се водило рачуна о стабилности, а основ за то је специфична тежина и међусобна самоодрживост чинилаца, јер су елементи уклопљени без додатних везива, принципом упора и утора су милиметарски заглављени.

6. Закључак са образложењем доприноса пројекта уметности

Докторски уметнички пројекат „Полихромија у камену“ оставарује и продубљује разумевање феномена као што је форма у скулптури, однос боје и форме у скулптури и метода манипулисања и комбинације полихромних елемената.

Комисија истиче високе естетске домете скулптура које су приказане на изложби. Посебно истиче писани део пројекта у коме су дати осврти, употпуњени визуелним приказима, на опште карактеристике стена, њихову класификацију и процес рада са/на њима и препоручује да се рад штампа, јер може да буде значајан и користан приручник за уметнике који се баве обликовањем камена и неопходан студентима уметничких факултета и школа.

Имајући у виду све наведено, Комисија са задовољством предлаже Наставно-уметничко-научном Већу Факултета примењених уметности у Београду и Сенату Универзитета уметности у Београду да кандидаткињи Татјани Каравелић одобри одбрану докторског уметничког пројекта „Полихромија у камену, изложба скулптура“.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1. Горан Чпајак, ред. проф. ФПУ у Београду

2. др ум. Јулијана Протић, ванр. проф. ФПУ у Београду

3. мр Мирослав Лазовић, ред. проф. ФПУ у Београду

4. мр Десимир Денић, ред. проф. ФПУ у Београду

5. мр Миодраг Млађовић, ред. проф. ФПУ у Београду